

**ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
Західнодонбаський інститут**

МАКРОЕКОНОМІКА

ПРОГРАМА

**нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалаврів
галузь знань: 0305 Економіка та підприємництво
напрямок підготовки: 6.030505 Управління персоналом та
економіка праці**

**Павлоград
2016**

Навчальна програма нормативної навчальної дисципліни «Макроекономіка» для студентів за галуззю знань 0305 Економіка та підприємництво, напрям підготовки: 6.030505 Управління персоналом та економіка праці, 2016 рік – с.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: д.е.н., професор Яцков В.С.

Ухвалено на засіданні кафедри економіки та фінансів,
30 серпня 2016 р., протокол № 1

Затверджено Вченою радою Західнодонбаського інституту ПрАТ «ВНЗ
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»

“20” вересня 2016 року, протокол № 1

МЕТА, ЗАВДАННЯ І МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Макроекономіка належить до тих дисциплін, які покликані забезпечити фундаментальну економічну підготовку бакалаврів з економіки та менеджменту. Мета її полягає в тому, щоб надати студентам теоретичні знання та найпростіші практичні навички з питань механізму функціонування національної економіки в умовах ринкових відносин. При цьому в центрі уваги перебувають причинно-наслідкові зв'язки в економіці, що знаходять своє відображення через такі категорії, як сукупний попит і сукупна пропозиція, інфляція, сукупні видатки і валовий внутрішній продукт, зайнятість і безробіття, державний бюджет, платіжний баланс, валютний курс тощо.

Для досягнення цієї мети в процесі викладання дисципліни передбачається вирішення таких завдань:

- визначення ролі макроекономічної науки в суспільстві, розкриття її об'єкта, предмета та методу;
- розкриття основних положень макроекономічних теорій, на які спирається сучасна макроекономічна наука та господарська практика;
- висвітлення системи основних макроекономічних показників та індикаторів макроекономічної нестабільності;
- розгляд базових моделей макроекономічної рівноваги;
- розкриття механізму окремих складових макроекономічної політики: фіскальної, монетарної, зовнішньоекономічної, соціальної;
- визначення факторів та розкриття основ моделювання економічного зростання.

У процесі вивчення курсу передбачається досягти наступних цілей:

- *одержати* систему знань з теоретичної макроекономіки, які відображають сукупні результати економічної діяльності країни та теоретичний інструментарій ринкового і державного регулювання національної економіки;
- *навчитися* аналізувати результати функціонування національної економіки та оцінювати ефективність економічної політики держави;
- *здобути* навички та розуміння ключових положень базових макроекономічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки;
- *засвоїти* механізм функціонування та розвитку національної економіки.

У результаті вивчення курсу студенти повинні:

- *отримати* базові знання з теоретичної макроекономіки;
- *уміти* аналізувати загальнотеоретичні питання для переходу до характеристики конкретних проблем розвитку національної економіки в сучасних умовах.

Зміст дисципліни розкривається в 12 темах:

Тема 1. Макроекономіка як наука.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

- Тема 3. Ринок праці.
- Тема 4. Товарний ринок.
- Тема 5. Грошовий ринок.
- Тема 6. Інфляційний механізм.
- Тема 7. Споживання домогосподарств.
- Тема 8. Приватні інвестиції.
- Тема 9. Сукупні витрати і ВВП.
- Тема 10. Економічна динаміка.
- Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання.
- Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність.

Навчання студентів здійснюється на лекціях, семінарських і практичних заняттях, під час самостійної та індивідуальної роботи студентів із застосуванням наочності та технічних засобів навчання, професійних комп'ютерних програм, що забезпечує закріплення теоретичних знань та отримання практичних навичок, сприяє розвитку творчого мислення студентів.

Оцінювання знань студентів відбувається під час поточного, модульного та підсумкового контролю. Об'єктами поточного контролю є: знання та практичні навички, творчі здібності студента; систематичність та активність поточної роботи; результати виконання обов'язкових завдань з практичних занять, а також завдань для самостійного опрацювання та індивідуальної роботи. Оцінювання знань здійснюється на семінарських і практичних заняттях шляхом усного і письмового опитування, вирішення задач, комп'ютерного тестування, перевірки індивідуальних завдань, проходження модульного контролю.

Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється з урахуванням результатів оцінювання поточної роботи в семестрі та результатів письмового екзамену за 100-бальною системою з подальшим переведенням традиційної шкали оцінювання за системою ECTS.

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Макроекономіка як наука

Вступ до макроекономіки. Місце макроекономіки в економічній науці. Суперечності між суспільними потребами та економічними ресурсами – головна проблема макроекономіки. Ефективність економіки та основне завдання макроекономіки. Об'єкт і предмет макроекономіки. Змішана економічна система як об'єкт макроекономіки. Моделі змішаної економіки. Суб'єкти змішаної економіки. Механізм функціонування економіки як предмет макроекономіки. Позитивна й нормативна функції макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика. Історія розвитку макроекономічної науки. Економічна таблиця Кене як перша спроба макроекономічного моделювання. Макроекономічні ідеї класичної теорії. Кейнсіанська революція в макроекономіці. Некейнсіанська та неокласична теорії.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Поняття потоку й запасу. Макроекономічний кругообіг в умовах ринку. Модель взаємодії між суб'єктами ринку. Аналіз потоків витрат, доходів та продуктів. Двосекторна модель кругообігу доходів і продуктів. Роль фінансових посередників в економічному кругообігу. Модель кругообігу закритої економіки за участю держави. Умови економічної рівноваги. Вплив зовнішньоекономічної діяльності на макроекономічний кругообіг. Поняття «витоків» та «ін'єкцій».

Тема 3. Ринок праці

Попит на працю: класичний і кейнсіанський підходи. Пропозиція праці. Рівновага на ринку праці. Рівновага ринку праці – повна зайнятість. Нерівновага на ринку праці – неповна або надлишкова зайнятість. Попит на працю (LD) та фактори, що на нього впливають. Ціна попиту на працю. Пропозиція праці (LS) та чинники, що її визначають. Ціна пропозиції праці. Умови рівноваги на ринку робочої сили ($LD=LS$). Неокласична та кейнсіанська теорії відновлення рівноваги на ринку праці. Ринок праці. Попит і пропонування на ринку праці. Заробітна плата як ціна робочої сили. Механізм функціонування ринку праці: класична теорія, кейнсіанська теорія, теорія гнучкого ринку праці.

Тема 4. Товарний ринок

Сукупний попит. Сутність сукупного попиту та його відмінність від індивідуального попиту. Крива сукупного попиту. Цінові фактори сукупного попиту: ефект процентної ставки, ефект багатства, ефект імпорتنих закупок. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на криву сукупного попиту. Сукупне пропонування. Вплив товарних цін на сукупне пропонування. Крива сукупного пропонування залежно від фази економічного циклу. Кейнсіанський, проміжний та класичний відрізки кривої сукупного пропонування. Нецінові фактори сукупного пропонування. Сукупний попит — сукупне пропонування

як модель економічної рівноваги. Рівноважні ціни та рівноважний рівень виробництва. Механізм досягнення рівноваги в економіці на окремих відрізках кривої сукупного пропонування. Ефект храповика.

Тема 5. Грошовий ринок

Ринок грошей : зміст, об'єкти, суб'єкти, структура. Зміст, структура та вимір грошової маси. Ліквідність грошових засобів. Грошові агрегати. Власне гроші та майже гроші. Кейнсіанська, класична, неокласична, монетаристська модель попиту на гроші. Структура сукупного попиту на гроші: трансакційний попит на гроші і попит на гроші як активи. Фактори впливу на сукупний попит на гроші: ВВП, процентна ставка тощо. Процентна ставка як ціна грошей. Реальна та номінальна процентна ставка. Рівноважна процентна ставка. Чинники, які визначають рівень процентної стави в економіці.

Тема 6. Інфляційний механізм

Інфляція. Монетарні та немонетарні теорії інфляції. Вимірювання інфляції: індекси та темп інфляції. Види інфляції. Інфляція попиту. Інфляція витрат (пропозиції). Передбачувана та непередбачувана інфляція. Відкрита й латентна інфляція. Природний рівень інфляції. Помірна, галопуюча та гіперінфляція. Дефляція. Стагфляція. Сламфляція. Соціально-економічні наслідки передбачуваної та непередбачуваної інфляції. Інфляційна спіраль. Ефект Фішера. Ефект Олівера-Танзі. Інфляційний податок. Сеньйораж. Механізм антиінфляційної політики. Правило – 70. Наслідки інфляції попиту та інфляції витрат. Основні напрями антиінфляційної політики: адаптивна та активна.

Тема 7. Споживання домогосподарств

Загальна характеристика споживання та заощадження. Дохід після оподаткування. Споживання як функція доходу після сплати податків. Фактори, що визначають рівень споживання та заощадження. Недоходні фактори споживання та заощадження: багатство, ціни, очікування, споживча заборгованість, оподаткування. Заощадження як функція доходу після оподаткування. Автономне споживання та чинники, що його визначають. Середня схильність до споживання та середня схильність до заощадження. Гранична схильність до споживання та гранична схильність до заощаджень. Графіки функцій споживання та заощадження. Кейнсіанська функція споживання. Основний психологічний закон Кейнса. Теорія споживання Ірвінга Фішера. Теорія споживання С.Кузнеця. Гіпотеза життєвого циклу Франко Модільяні. Гіпотеза постійного (перманентного) доходу Мілтона Фрідмена. Економічний зміст та види інвестицій. Валові інвестиції. Чисті інвестиції. Амортизація. Очікувана норма чистого прибутку та процентна ставка як основні фактори інвестиційного попиту. Графік інвестицій. Взаємозв'язок між інвестиціями та заощадженнями. Автономні інвестиції. Кейнсіанська теорія автономних інвестицій. Гранична ефективність капіталу. Мультиплікатор інвестицій: сутність та методи виміру. Простий та ускладнений

мультиплікатори інвестицій. Індуційовані інвестиції. Модель акселератора. Коефіцієнт акселерації. Модель взаємодії мультиплікатора – акселератора.

Тема 8. Приватні інвестиції

Інвестиційна функція. Індуційовані і автономні інвестиції. Вплив інвестицій в короткостроковому періоді на сукупний попит. Вплив інвестицій на економічне зростання в довгостроковому періоді. Мультиплікатор. Модель мультиплікатора. Взаємозв'язок моделей мультиплікатора і AD – AS.

Тема 9. Сукупні витрати і ВВП

Поняття видатків, фактори, які їх визначають. Вплив видатків на розміри валового внутрішнього продукту країни. Поняття акселератора. Поняття сукупних видатків, особливості їх формування та їх вплив на ВВП. Фактичні та планові витрати. Визначення впливу видатків на ВВП за допомогою мультиплікаторів автономних витрат, державних витрат та податків. Рецесійний та інфляційний розрив.

Тема 10. Економічна динаміка

Поняття, вимірники і фактори економічного зростання. Типи економічного зростання і його джерела. Темпи економічного росту. Загальна логіка та схема макроекономічної моделі зростання. Державне регулювання економічного зростання. Економічне зростання і крива виробничих можливостей. Моделі, макроекономічного зростання Харода-Домара. Неокласична моделі, економічного зростання Р.Солоу. зростання за „золотим правилом“. Сучасна теорія економічного зростання.

Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання

Необхідність державного регулювання економіки. Держава як суб'єкт регулювання економіки, межі втручання держави в економічний процес.

Форми державного регулювання економіки. Співвідношення державного регулювання економіки з ринковим регулюванням. Механізми державного впливу на економіку, інструменти державного регулювання економіки.

Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність

Світове господарство і національна економіка. Вивіз капіталу як провідна форма міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля: роль, обсяг, структура, особливості. Тарифні і нетарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі. Аргументи на користь та проти політики протекціонізму. Платіжний баланс. Валютна система. Конвертованість валюти. Валютний курс: фактори, які впливають на його зміну. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в країні. Інтеграційні процеси у світовій економіці. Міжнародний розподіл праці. Стан і перспективи участі України в міжнародній торгівлі. Фактори, що впливають на ефективність економічної політики у відкритій економіці. Макроекономічна рівновага невеликої відкритої економіки. Загальна характеристика моделі Мандела-Флемінга. Розвиток невеликої відкритої

економіки за режиму гнучкого обмінного курсу. Механізм дії фіксованого обмінного курсу на економічні процеси. Порівняльна характеристика наслідків економічної політики за різних режимів валютного регулювання. Проблема вибору. Порівняльна оцінка впливу мобільності капіталу на результат макроекономічної політики.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Савченко А.Г. Макроекономіка: Підручник. - К.: КНЕУ, 2005
2. Малиш Н.А. Макроекономіка: Навчальний посібник - К.: МАУП, 2003
3. Макаренко М.І., Семененко Т.О., Олексіч Д.В. та ін. Макроекономіка: Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2016

Додаткова література

1. Макконнелл К., Брю С. Экономикс. Принципы, проблемы и политика. – М.: Инфра, 2010.
2. Задоя А.А., Петруня Ю.Е. Макроэкономика: Учебник. - К.: Знання, 2006.

Періодичні видання

1. Актуальні проблеми економіки
2. Економіка України
3. Економіст

Рекомендовані Інтернет-ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНАМГ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>
2. <http://www.bank.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>
4. <http://www.me.gov.ua>
5. <http://www.minfin.gov.ua>
6. <http://www.ssmc.gov.ua>
7. <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. <http://www.worldbank.org.ru>